

LEOPOLD STAFF

O MIŁOŚCI WROGA

Tyś mnie spotwarzył, bracie, tyś proch mi cisnął w oczy –
Jam twarz swą w źródle umył, w tobie się dusza mroczy.

Tyś mnie zasmucił, bracie, tyś płaszcz mi zdarł na mrozie –
Jam piękną swą nagość ujrzał, twa dusza marznie w grozie.

Tyś mnie przestraszył, bracie, twa dłoń mi spichrze pali –
Ja zebrząc pokory się uczę, twa dusza na głód się żali.

Tyś mnie ukrzywdził, bracie, tyś zranił moją miłą –
Jam ją pokochał bardziej, twej duszy krwi ubyło.

Tyś cios mi zadał w duszę, co miłość swą ci dała –
Jam bolem się oczyścił, a dusza twa skonała.

Kłękniemy razem, bracie... Mogiła się otwarła –
Módlmy się za twą duszę, co nieszczęśliwie zmarła.

(Z tomu *Ptakom niebieskim*, 1905)

PRZEDŚPIEW

Czciciel gwiazd i mądrości, miłośnik ogrodów,
Wyznawca snów i piękna, i uczestnik godów,
Na które swych wybrańców sprasza sztuka boska:
Znam gorycz i zawody, wiem, co ból i troska,
Złuda miłości, zwątpień mrok, tęsknot rozbicia,
A jednak śpiewać będę wam pochwałę życia –
Bo żyłem długo w górach i mieszkałem w lasach.
Pamięcią swe dni chmurne i dni w słońca krasach
Przechodzę, jakby jakieś wielkie, dziwne miasta,
Z myślą ciężką, jak z dzbanem na głowie niewiasta.
A dzban wino ukrywa i łyż w swojej cieśni.
Kochałem i wiem teraz, skąd się rodzą pieśni;
Widziałem konających w nadziejej otusze
I kobiety przy studniach brzemiennie, jak grusze;
Szedłem przez pola żniwne i mogilne kopce,
Żyłem i z rzeczy ludzkich nic nie jest mi obce.
Przeto myśli me, które stoją przy mnie w radzie
Choć smutne, są pogodne jako starcy w sadzie.
I uczę miłowania, radości w uśmiechu,
W łzach widzieć słodycz smutną, dobroć chorą w grzechu,
I pochwalam tajń życia w pieśni i w milczeniu,
Pogodny mądrym smutkiem i wprawny w cierpieniu.

(Z tomu *Galąz kwitnąca*, 1908)

MAREK AURELIUSZ MÓWI

"Świata koronę na głowie nosząc, a w sercu tysiące
Grotów losu, do liczby dawnych przyjmuję dziś nowy,
Co, jak tamte, nie zdoła, zachwiać niezłomnej mej duszy:
Śmierć twą, synu. Nie będziesz berłem już trudził się po
mnie.

Nic nie spotkało cię złego. Choćbyś żył lat trzy tysiące,
Wiedz: nikt życia nie traci innego, jako tę chwilę,
Którą żyje, a inną nie żyje, jeno tą właśnie,
Którą traci. Nie ginie przeszłość dla niego ni przyszłość:
Czego kto nie posiada, tego utracić nie może.
Gdy zaś żywiołom nie było straszne się złączyć w człowieka,
Przecz ma straszne być jemu rozłożyć się na żywioły?
Śpij więc spokojnie! A teraz, losie, jak godny zapaśnik,
Dłoń wyciągam do ciebie, któremu wszyscy zlorzczą.
Dzięki tobie, surowy, nieprzejednany i twardy,
Żem przez ciebie jest skałą, co przełamuje twe fale
I oporem swym kielża wściekłość huczących bałwanów.
Czyli nie jest szczęśliwy, żem zdolen stawić ci czoło,
Teraźniejszością nie zgięty, nie zatrwożony przyszłością
Że co mogło innego spotkać i czego by nie zniósł,
Mnie spotyka, co przetrwam wszystko, jak posąg pogodny
I jak pożar trawiący w sobie, cokolwiek weń wpadnie:
A co zdolne by było małe zatłumić ognisko,
Mnie bogaci, że jeno wyższym wystrzelam płomieniem.

(Z tomu *Uśmiechy godzin*, 1910)

CURRICULUM VITAE

Dzieciństwa mego blady, niezaradny kwiat
Osłaniały pieszczące, cieplarniane cienie.
Nieśmiałe i lękliwe było me spojrzenie
I stawiając krok cudzych czepiałem się szat.

Młodość ma pierwsze skrzydła swe wysłała w świat,
Kiedy nad wiosnę milsze zdały się jesienie.
Więc kochałem milczenie, wspomnienie, westchnienie
I plotłem chmurom wieńce z swych kwietniowych lat.

Dopiero od posągów, od drzew i od trawy,
Z którymi żyłem długo wśród dalekich dróg,
Nauczyłem się prostej, pogodnej postawy.

I kiedym, stary smutku dom zburzywszy w gruzy,
Uczynił z siebie jeno wschodom słońca próg,
Rozumie mnie me serce i kochają Muzy.

(Z tomu *W cieniu miecza*, 1911)

HARMONIA

Miałem wielkie pogody i chmurne niewczasy.
Krok mój, zdobywczy niegdyś, zmienia się w obrończy,
Nie wróżą mi zwycięstwa me z czasem zapasy.
Zostaje prosta prawda, że wszystko się kończy.

Lecz chociaż zgasło lato i jesień wnet minie,
Zmierzch mi się nie uśmiecha w rozdźwięku udręce.
W sobie zestrąjam sprzeczny ten świat, Apollinie,
Boś chyba po to tylko dał mi lutnię w ręce.

(Z tomu *Barwa miodu*, 1936)